

ЮВІЛЕЙНІ ДАТИ

Олексій Олексійович Мойбенко
(до 80-річчя з дня народження)

Все радости жизни – в творчестве

Восточная мудрость

Олексій Олексійович Мойбенко – видатний український учений-патофізіолог, ім'я якого широко відоме за межами нашої країни, академік НАН України, доктор медичних наук, професор, завідувач відділу загальної та молекулярної патофізіології Інституту фізіології ім. О.О.Богомольця НАН України, президент наукового товариства патофізіологів України, двічі лауреат Державних премій України в галузі науки і техніки, премій НАН України ім. О.О.Богомольця та М.Д. Стражеска – 7 жовтня 2011 р. відзначає славний ювілей: 80 років від дня народження та 55 років наукової, науково-організаційної та педагогічної діяльності.

Вже перші кроки наукової діяльності Олексія Олексійовича були пов'язані з вивченням патогенезу найбільш розповсюджених захворювань – патології серцево-судинної системи. У 1956 р., працюючи лікарем у відділі патофізіології Інституту

клінічної медицини ім. М.Д. Стражеска, Олексій Мойбенко самостійно проводить наукові дослідження з проблем кровообігу малого кола та в 1964 р. захищає дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук на тему «Гемодинамічні відносини між великим та малим колом кровообігу при гострій артеріальній гіпертензії». Подальший шлях лікаря-науковця нерозривно пов'язаний із Інститутом фізіології ім. О.О.Богомольця НАН України, де з 1964 р. він працює на посаді старшого наукового співробітника, а з 1974 р. – очолює відділ експериментальної кардіології, що згодом за ініціативою ювіляра отримав нову назву – відділ загальної та молекулярної патофізіології. У 1973 р. під керівництвом академіка М.М. Горєва О.О. Мойбенко захищає докторську дисертацію на тему «Роль рецепторних зон серця в регуляції кровообігу». З 1992 р. О.О.Мойбенко очолює наукове товариство патофізіологів України, він є членом ради Міжнародного товариства патофізіологів, членом Міжнародного товариства з вивчення серця.

О.О. Мойбенко зробив великий внесок у розвиток фізіології та патофізіології серцево-судинної системи та імунопатології серця. Значних успіхів вдалося досягти вченому при вивченні кардіогенних рефлексів, патогенезу гострого інфаркту міокарда, ішемічно-реперфузійного синдрому та у розробці нових методів фармакотерапії зазначених патологічних станів. Важливою рисою академіка Мойбенка є унікальна здатність поєднувати теоретичні надбання експериментальної патофізіології з запитами клінічної медицини. Блискучим прикладом цього є створення ним нових методів моделювання гострої ішемії та реперфузії серця, розробка та впровадження в клінічну практику нових методів терапії гострого інфаркту міокарда. Зокрема, під керівниц-

твом О.О.Мойбенка було створено перший в світі водорозчинний препарат кверцетину – «Корвітин», що успішно пройшов клінічні випробування та знайшов широке застосування в кардіологічній практиці як інгібітор ліпоксигенази та антиоксидант. Значним теоретичним здобутком наукової праці Олексія Олексійовича останніх років є створення оригінальної концепції ендогенних механізмів кардіопротекції та переважного ураження гальмівних ланок функціональних систем при розвитку різноманітних патологій. Ці погляди узагальнені у великій колективній монографії за редакцію академіка Мойбенка «Эндогенные механизмы кардиопротекции». В цілому О.О.Мойбенко є автором 6 монографій та близько 450 наукових публікацій. Велику увагу він приділяє підготовці наукових кадрів – під його керівництвом захищено 5 докторських та 30 кандидатських дисертацій. Особливістю О.О. Мойбенка як керівника великого наукового колективу є його справжній демократизм, простота, доступність, вміння розпізнати в молодому науковці найкращі здібності. З Олексієм Олексійовичем можна дискутувати, обговорювати будь-яку тему і, навіть, сперечатися. Як писав Л. Бланкі: «Можна поступитися силі, але беззаперечно підкоряються лише розуму». Саме у відділі академіка О.О. Мойбенка панує атмосфера справжнього наукового пошуку, відданості науці, доброзичливості та взаєморозуміння.

Як науковець Олексій Олексійович вдало поєднує особливості двох типів учених: учених-аналітиків, які роблять узагальнення на основі отриманих наукових фактів, і вчених-творців, які не тільки узагальнюють наукові факти, але й вказують нові напрямки в науці, охоплюючи думкою цілу наукову галузь, оцінюючи її

досягнення і недоліки, її ключові проблеми і невирішені питання. Він учений-новатор, людина з особливо розвинутим почуттям актуальних напрямків науки сьогодення, творець оригінальних концепцій та експериментальних підходів, на основі яких і побудована наукова піраміда досягнень керованого ним колективу. Його наукове кредо співзвучне словам Б.Пастернака:

Цель творчества – самоотдача,
А не шумиха, не успех...
И надо жить без самозванства
Так жить, чтобы в конце концов
Внушить к себе любовь пространства,
Услышать будущего зов!

Академік О.О. Мойбенко є відомим у всьому світі вченим-патолофізіологом завдяки десяткам виступів на наукових конференціях і з'їздах та симпозиумах із викладенням результатів досліджень, що переважно мають пріоритетний характер. Відомо, що нині наука є результатом роботи великої кількості вчених і наукових шкіл. Олексія Олексійовича, безумовно, можна вважати лідером у галузі патологічної фізіології як основного напрямку медичної науки, що створює її міцний фундамент. Наукову діяльність ювіляр успішно поєднує з науково-організаційною та суспільною роботою, керуючи Українським товариством патолофізіологів (з 1992 р.), беручи участь у роботі ВАК СРСР (1983–1988), ВАК України (1995–1997), комітету з присудження державних премій України, є членом бюро відділення НАН України, членом редакційних колегій низки медичних журналів. З нагоди ювілею колектив Інституту фізіології ім. О.О.Богомольця НАН України вітає Олексія Олексійовича і бажає міцного здоров'я та довгих років плідної творчої наукової праці.

Колеги, співробітники, учні.